

[Per Møller.]

ikke har en bredere adgang til at fradrage disse istandsættelsesudgifter i deres skatte-regnskab.

Det er vel også et spørgsmål, om ikke netop hensynet til disse meget store istandsættelsesudgifter bør have sin plads ved husleje-fastsættelsen, hvor det er sådan, at der kræves påviselige forbedringer, før der til-lades en huslejeforhøjelse, men ofte vil det vel dog være sådan, at disse istandsættelses-arbejder med al rimelighed burde betinge et rummeligere syn på spørgsmålet om hus-leje. Der kan endelig også være de tilfælde, hvor det vil være en forudsætning for, at en ejendom kan bevares, at der gives plads for nedlægning af lejligheder. Det har ofte vist sig, at i de tilfælde, hvor gamle ejendomme kan anvendes delvis til erhvervs-formål som kontorer eller tegnestuer, volder det ingen vanskeligheder at skaffe de øko-nomiske midler og den offervilje, der er nød-vendig. Hvor talen er om rene beboelses-huse, kniber det mere, og dér synes jeg det er en naturlig ting, at man har det hensyn i tankerne, at det, man ønsker af de private husejere, ligesom skal have en økonomisk fornuftig mening.

Der kunne være flere enkeltspørgsmål, som det vil være rimeligt at drøfte i det ud-valg, der nedsættes. Jeg vil sammenfatte mine betragtninger i det synspunkt, at det er en meget vigtig lovgivning, der er til be-handling, og at venstre med glæde vil ind-tage en positiv holdning til en nærmere ud-arbejdelse af lovforslaget.

Knud Østergaard: På et torv i Zürich var der en brønd, der hed Heksebrønden. Vandet sprang uregelmæssigt fra en kilde, og denne uregelmæssighed havde samtidig til følge, at der opstod en gurglende lyd, som fik drengene i byen til at benævne brønden Heksebrønden. Sådan hed den gennem mange år, men så skulle pladsen indrettes til parkeringsplads. Stadsarkitekten og -ingeniøren kom til og opdagede dette uregel-mæssige, og det generede hans tekniske æresfølelse; han fik et rør lagt ind, så uregel-mæssigheden ophørte, men dermed ophørte også det mystiske, dermed forsvandt stem-ningen, dermed ophørte drengenes interesse, og et miljø var ødelagt.

På den måde ødelægges i disse år miljøer

over hele Europa. Under bilismens frem-march skæres der hårdt i gamle byer og i gamle bydele. Torvene i vore gamle europæi-ske middelalderbyer var før samlingssted for gamle mennesker, der kunne tale om de-res liv, og samlingssted for børn, der legede. Men nu skærer måske en motorvej igennem, og i stedet for at genskabe det naturlige miljø, f. eks. for børnene, bygger man nu uden for byerne arkitekttegnede skrammel-gepladser, for at det dog kan tilnærme sig det oprindelige en del.

I min egen by, Ålborg, har vi også for-sømt en enestående chance, som vi har haft. Omkring de to nu overdækkede åer, Østerå og Vesterå, lå der før i tiden hundredvis af værdifulde og bevaringsværdige huse, men enten er de brudt ned, eller også er de sendt ned til Den gamle By i Århus og genopført dér. Hvilken enestående chance havde der ikke været her, hvis man dengang havde været fremsynet? Man havde så haft et bymiljø, som man i dag skal helt til Brügge eller til Utrecht for at finde magen til. Men heldigvis er der nu i store dele af be-folkningen betydelig interesse for at værne de resterende smukke gamle bygninger, og det er glædeligt, idet en lovgivning som denne ville være uden baggrund og uden for-ståelse, hvis ikke befolkningen stod bag den.

Nogle få af Danmarks provinsbyer har mange gamle bygninger, de fleste dog kun få, og forholdsvist har hovedstaden meget få. En mulighed for at fremme fredningen er påkrævet. Vi har gældende lov og forskellige foreninger, bl. a. Foreningen til Hovedsta-dens Forskønnelse og Foreningen til gamle Bygningers Bevaring, og de har taget et prisværdigt initiativ, men foreningerne har vel flere ideer end økonomiske midler. De af ministeren i fremsættelsestalen nævnte pri-vate fonds, der er skabt i visse provinsbyer; tror jeg i højere grad hænger sammen med lokalpatriotisme i de mindre samfund, og her er jo en opgave for de øvrige danske byer.

Det synspunkt må også gøres gældende, at hvad der måske i dag ikke er særlig gammelt, engang bliver af historisk eller af kulturel interesse.

Det er nævnt af de ærede tidligere ord-førere, men jeg vil gerne fremføre det igen, at med vor hovedstad og dens gamle byg-ninger står det ilde til. Ildebrande og bom-